

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egy évre — — — — — 6 korona — fillér
Félévre — — — — — 3 " —
Negyedévre — — — — — 1 " 50 "
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felolós szerkesztő
BÁTHORY ENDRE.
A lap kiadója:
A „PÁZMÁNY-SAJTÓ”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. a „Pázmány-sajtó” címére küldendők, (Iskolaköz 3. sz.)
Hirdetések jutányos árban vételnek fel.
Nyitlatter sora 40 fillér.
A lap megjelenik minden szerdán.

Nagygyűlés után.

Véget ért a nagy kath. nagygyűlés. Széthorták már a diszítéseket, melyek ünnepélyes pompával ékesítették a tágas termet a kath. nagygyűlés napjain. Levették a kapu felett arany betűkkel csillogó felirást: „Hitünkért és hazánkért”, de szívébe írva vitte szét a hazában e szép jelszót az az otthonába tért tizezer katolikus, akik mint egy test s egy lélek lelkesedtek a nagygyűlés remek szónokainak lelkekre ható szózatán. Haza tértek s az otthon csendjében újra és újra visszhangzanak lelkükben a megtapsolt aranyigazságok s szívébe, lelkükbe megy át észrevétlenül az a tudat, hogy a katolicizmus a jövő ebben az országban s e jövő megmunkálásában ki kell venni a részét mindenkinek, Isten adta erőnkhez képest utolsó lehetőségünkig dolgozunk kell „hitünkért és hazánkért.”

És ebben van a katolikus nagygyűlések hatásának nagy ereje. De nagy szükségünk van erre a felébresztő szóra, ezekre a buzdító, lelkesítő hívásokra, melyek Atyáink Istenére, a Magyarok Istenére, irányították szívüket, lelküket. A Magyarok Istenére, aki egyedüli pártfogónk volt ellenséges világ

közepett s e pártfogónk erősebb volt mint avilág, mert nemzetnek, magyarnak tartott meg bennünket ezer év viszontagságain keresztül.

Ennyi idő alatt a görög birodalom megdőlt, a római végfeloszlásnak indult, pedig a világ urai voltak, s mi maroknyi nép élünk, fejlődünk ma is.

Az Isten csodája ez!

És mégis kezdünk megfélekezni erről az Istenről, a Magyarok Istenéről.

Négy évvel ezelőtt hangzott el az első hath. nagygyűlésen nagyjaink ajkáról az Istenhez visszahívó szózat, az utolsó órában, midőn már az ősi hitet kezdtük gyáván cserben hagyni.

Olyan világot kezdtünk élni hogy csak titokban sóhajthattak jobbaink az Istenhez, mert a nyilvánosság előtt gyanúsítás, üldözés, pellengérezés várt a hithű katolikusra.

A zsidó ma is fenn tudja tartani szombati munkaszünetét és kóser törvényeit régi ridegségükben. Kimerik másnak, de nem iszzák meg a maguk páliukáját.

A protestánsok csupa államhivatalnokokat, magasrangú, exponált helyzetben levő egyéniségeket, minisztereket szerepeltetnek gyűlései-

ken. Próbálnák meg ezt a katolikusok. Hiszen még a magánembereket is megtámadják, ha katolikus mozgalomban vesznek részt.

Vagy ott vannak a nemzetiségek. Minő féltékenyen őrködnek vallásuk felett, s nemzetiségi mozgalmakat is vallási alapon szervezik. Csak a katolicizmus és intézményei az a sarok kő, melyben mindenki megbotlik, melybe mindenki beletörli a sáros csizmáit.

De már pirkadni kezd! Napkeleten hajnalhasadás látszik! . . . A négy év óta évenként lefolyt kath. nagygyűléseken egyre imponálóbb számban gyűlnek össze a kath. érzésű és gondolkodású emberek, akik nemcsak az anyakönyv tanúsága szerint tartoznak a kath. anyaszentegyházhoz, hanem cselekedeteikkel és egész életükkel nyíltan vallják magukat Krisztus követőinek.

E kath. nagygyűléseken évről-évre határozottabb alakot ölt, ami ezelőtt csak a lelkek mélyében szunnyadozott: a kath. öntudat és ennek nyilvánulása nyomán lassankint kifermálódik az öntudatos kath. élet az egész vonalon, a magán és családi életben épenugy, mint a közéletben.

E héten negyedszer hangzottak el az erre hívó, lelkesítő szózatok.

TÁRCZA.

Lira.

I.
Soh' se beszélj rólam másnak,
Én som szólok soh' se rólad,
Csak temesd be a szívedbe
Minden sorom, minden szómat.
Soh' se törődj azzal, hogy én
Eltemetve, búsan élek,
Csak szeress úgy — s minden jó lesz, —
Ahogy én szeretlek téged.

II.
Az én világom nem a te világod,
Az én világom csöndes, hallgatag.
Belőle nem az öröm, pajzán jó kedv,
Csupán a bánat forrása fakad.

III.
Az én világom most még kinos álom,
A szép s jó benne óh vajmi kevés,
Csak akkor lesz majd más az én világom,
Ha eljön egyszer a felébredés.

Ifj. Király Géza.

Szerelemből.

Irta: F. Livingstone.

Mynders Alice férjhez akart menni. Ez volt az utolsó est, amit családja fedele alatt töltött.

Sötét gyapjuruha volt rajta s mellette egy kis kékításkában a legszükségesebb ruhánemű.

Mynders Alice gyakran gondolt a holnapi napra, de eszébe se jutott volna, hogy az ilyenformán üthet ki. A fényes násznép, a hosszú kocsisor, az orgonazugástól hangos templom helyett sötét, felleges ég, menydörgés, s lent az ablak alatt egy fekete köpenyes alak várt reá.

Már tíz felé járt az idő, s Jack Rookley, a titkos válegény bizonyára türelmetlen volt már odalenn.

Mynders Alice halkan megkopogtatta nővére szobájának ajtaját:

— Penelope, Penelope, — szólott aggodalmasan — már mindjárt tíz óra lesz.

A másik kijött a szobából.

— Még tizenöt perc hija — mondta nyugodtan.

— Attól félek, hogy valami borzasztó fog történni — szólott ismét az idősebbik leány. — Atyám nagyon rossz kedvű volt az este. Talán sejt valamit . . .

— Nem, nem, Ally, csak képzelődöl. Ne légy gyáva s tedd meg az elhatározó lépést. Már kétszer felültetted Jackot.

— De ebben az iszonyatos sötétben le-mászni a létrán! Igazán nem is tudom elképzelni a dolgot! Jack nagyon sokat kíván tőlem.

— Nem sokat — ha szereted — mondta Penelope szokatlan melegséggel — s én tudom, hogy mélyen érzed iránta. Ugy-e?

— Igazán nem látom be, miért ellenzi atyánk annyira ezt a dolgot — kezdte Alice panaszosan.

E percében egy papirosgöngyöleg esett a szobába az ablakon át. Ez volt az előre megbeszélte jeladás. A leányok az ablakhoz futottak s néhány pillanat múlva egy létra támaszkodott a külső párkányzathoz.

— Bátorság, Ally, — suttogetta Penelope. Én itt erősen tartom a létra végét, Jack pedig lent vigyáz. Lehetetlen leesned.

Alice egy székre állt s megfogta a létra első fokát.

— A táská! — szólott kétségbeesett suttogetással. — Hogy visszem azt le ezen a keskeny, csuszós létrán!

— Ne busulj! — válaszolt Penelope — majd ledobom utánad. Vagy ha félsz, hogy zajt okozna, úgy inkább leviszem magam. Csak siess.

— Penelope, Penelope, nem látok semmit, — nyöszörgött a másik az ablakban.

— Oh édesem, szedd össze a bátorságodat, — könyörgött a fiatalabbik. — Fogd meg a kezemet, míg megleled a láboddal az első fokot, aztán már minden megy magától.

Alice szót fogadott. De e pillanatban óriási villámlás tette vakká s vad morajjal dörgött fölöttük az ég. Az idősebbik leány egy sikolylyal ugrott vissza az ablakpárkányra.

— Nem vagyok rá képes! — mondta és elfödte az arcát két kezével.

Vajha eljutnának ezek az intelmek oda is, ahol még mindig felszinen vannak a mult század utolsó negyedének, a liberalizmus aranynapjainak hazug elvei, melyek szerint a vallás csak a templomba való. Ennek a farizeus tannak egyik-másik nyüge még ma is megvan.

A hivatalnokokat még ma sem engedik vásár- és ünnepnapon a templomba. Még ma is tetszetős az az elv, hogy az intelligens embernek még a vasárnapi vallásosság sem kell. Politikustól, a közélet férfiától pedig, akire naponkint ezrek szeme tekint, épen zokon veszik, ha egy-egy kis misére néha-néha benéz a templomba.

Nehéz ezt a szégyenletes farizeusi felfogást megtörni, mert hosszú évtizedeken keresztül lidércnyomásként ült a lelkeken. De mégis — hála a jó Istennek — nagyot haladtunk! A világi katolikusok ezrei vettek részt és tették magukévá a katolikus mozgalom irányelveit.

De más tekintetben is — örömmel regisztráljuk — sokat haladt rövid idő alatt a kath. nagygyűlések ügye. A magyar sajtóban is élénken nyilvánul már a kath. nagygyűlések hatása. Évekkel ezelőtt alig lehetett liberális lapjainkban valami eldugott helyen néhány sornyi tudósítást találni a mi nagygyűléseinkről. Ma már élénken foglalkozik vele a liberális sajtó is és a nagygyűlésen elhangzott beszédek viszhangot keltettek, sőt a legultrább liberális lapok vezérezikkel adóztak Zichy János vagy Prohászka beszédeinek.

Még egyet. Eleinte a mi nagygyűléseink csak olyan tüntetés-számba mentek. Ha sikerült is, csak olyan volt, mint egy-egy felröppent rakéta. Elpukkant s vége volt. Lelkesedve összejöttünk, tanácskoztunk, határoztunk . . . de nem volt, aki érvényesítse azokat, aki a határoza-

tokat végre is hajtsa. Ma már ott van a kath. egyesületek országos szövetségének tanácsa, ez a testület már több életbevágó határozatot meg is valósított.

Jó uton haladunk, közeledünk a cél felé.

Ertsék meg ezt s vegyék szívkre azok, akikhez a most lefolyt nagygyűlés szónoklatainak javarésze intéztetett: *a katolikus világiak!* Apostolkodjanak ők is.

Körülbelül tizezer ember tombolt és ujjongott Prohászka lángoló szavain, aki pedig a világiak apostolkodásának elengedhetlenül szükséges voltát hangoztatta.

Bárcsak megértenék e nagyjelentőségű szavakat és megvalósítanák az életben. Akkor új szellő lengedezne hazánkban. A hitért, Istenért és a hazáért munkálkodva megmutatnók, hogy ami szent hitünk nemcsak egy ezer évig volt képes fentartani a hazát, hanem egyedüli biztos alapja marad időtlen időnkig.

Fel tehát! Fokozottabb erővel dolgozzunk *hitünkért és hazánkért, mert a jövő kezéinkbe van letéve.*

Jó uton vagyunk immár, tartunk ki rajta munkás lelkesedéssel, míg czélt nem érünk.

Tisza a miniszterelnök.

Tisza István gróf hosszas vajudás után tegnapi reggel megbízatást kapott ő fel-ségétől, hogy kormányt alakítson Magyarországon.

Alig néhány héttel ezelőtt utasította vissza a nemzet, s most ismét elég merész szembeszállani azzal a közvéleménnyel, mely már egyszer nagybecsű politikai egyéniségét meglehetősen csufos módon elraktározta. Az ősi családi szellem azonban, amint látszik, István grófban rendkívüli módon van kialakulva. Ő azt az áramlatot, amely immár felkorbácsolta az egész nemzet érzékenységét, holmi forgószél félének tekinti, mely rövid ideig kavargó a légtérben, felragadja magát

a porszemeket, aztán egy erősebb nyomásnak engedve elül, anélkül, hogy valami nyomot hagyna maga után a természetben.

Igy képzeli Tisza ur ma is a nemzeti közvéleményt, melyről dicső atyja mindenhatóságának idejéből szerezte az impressiókat. És valljuk meg, jogos impressiókat. Annak a nagyurnak diktátori parancsszava előtt térdre hullott minden mameluk. Ő a kisujján forgatta az egész országot. Ha nem volt elegendő terveinek kivitelére mindenható állásának tekintélye, melyből telemarokkal szórta hivei közt a kegyeket, segítségére jött az erőszak, szükség esetén befejezte a korrupció munkáját a pénz. Ő előtte nem volt kivihetetlen fogalom, csak akarnia kellett.

Ez a világ lebeg Tisza István gróf szemei előtt. Ebben növekedett fel, ismeri a nagy atyamester fogásainak minden csinját. Nem retten vissza a közélet megmételvezésétől, ha czéljai így követelik. A golyó és az akasztófa is ott settenkednek oldala mellett. Aki mocczanni mer, halál fia lesz.

Mind igaz, hiszen ezek rettentő eszközök, de épen olyan rettentően téved egy dologban Tisza István ur. Az a világ, melyben megdicsőült atyja hetvenkedett az országnyakán, más világ volt ám. Akkor még az értelmesebb emberek se nagyon tudták, mi is hát az a politika, ma a nemzeti aspirációk olyan hullámverést csináltak az egész országban, hogy az utolsó paraszt is izgalomba jön, ha az ország dolgait emlegetik előtte.

Nincs család az országban, amelynek gyermeke ne szolgált volna a katonaságnál. Ezek aztán hazavitték a családi otthonba, hogy mi minden történik ott a szegény fiukkal. A vérlázító esetek mint futó tűz terjednek szét a nép közt. Nincs az a hatalom, mely itt engedékenységre bírja, mert hiszen a saját véreit, a saját fiait félti.

Próbálja csak megszavaztatni Tisza Pista őket, hogy hajlandók-e pénzt és embert adni a katonaságnak, nem kap azok közt szavazót még kötéllel se. A mozgalom tehát nemcsak a felsőbb köröket, nemcsak az értelmiséget foglalkoztatja, hanem a nép legalsóbb rétegeiben is tért hódított magának.

Ott lebeg szemeik előtt az osztrák tisztek zsarnoksága, élénken ki van színezve az

Penelope úgy állott előtte, mintha kővé vált volna.

— Azt jelenti ez, hogy nem akarsz Jackkal menni? — kérdezte aztán folytott hangon.

— Azt.

— És aztán?

— Nem bánom, akármilyen lesz! Elég volt már ebből a folytonos izgatottságból Penelope, kedvesem te bátrabb vagy nálam, menj le és mond meg neki, hogy gondoljon ki valami egyebet, vagy hagyjunk fel az egész dologgal. Én . . . én nem születtem regényhősnőnek s úgy érzem, hogy ez a sok zaklatottság már félig megölte a szerelmemet!

A vihar ujult erővel tört ki. Az eső nagy cseppekben hullott. Penelope szó nélkül vette le az esőköpenyt testvére válláról s tette azt a magáéra, aztán az ablakpárkányra lépett. Néhány perc múlva leért a kertbe.

Amint lába a földet érintette, valaki szenvedélyesen megragadta a karját.

— Édes, — suttogta egy férfihang.

— Csitt! — sugta a leány, — odafent ablaknyitást hallottam. Azután majd megmagyarázom.

E perczben egy haragos férfihang hallatszott:

— Ki jár ott?

A Penelope szive örülten dobogott. Megismerte atyja hangját. Jack pedig magához ölelte s gyors lépésben kényszerítette magával a sikos, esőáztatta uton.

— Jack, Jack, hadd mondjam meg, — dadogott a leány alig hallhatóan.

— Majd ha biztonságban leszünk, — felelte a férfi s tovább vonszolta magát.

Mikor elérték a kis fedett szekeret a kert alatt, Jack csaknem durván emelte belé a leányt.

— Jack, Jack, — ismételte ő, de olyan halkán beszélt, hogy alig lehetett érteni, — én nem mehetek magával, maga téved, én . .

De a fiatal ember nem hallott, nem látott semmit. Vak sötét volt, s a gyepelt is csak tapogatózva lelte meg. Kipróbált két ló volt befogva a kis szekérbe s Jack a gyepelűszarakat az ülés karjához erősítette, azután ráütött a lovakra s rájuk bizta az utat. Tudta, hogy az állatok ösztöne erősebb az ő szeméinél.

Odafentről újra lehangzott a haragos hang:

— Ki járt itt? Féléljen, vagy lövök.

Jack felállt a szekérben s újra ráütött a lovakra. Penelope már azt hitte, nyomukban a veszedelem, szintén felugrott helyéről s átkarolta Jackot, hogy megvédje a testével a gyilkos golyó ellen.

Egy lövés hallatszott s a golyó a hátuk mögött csapódott le a földbe. Jack erővel leültette Penelopét s most már óriási gyorsasággal gördült tova a kis alkotmány a mezei uton.

Egy villámfénynél Jack felismerte a leányt.

— Penelope! — kiáltott fel meglepetve.

— Igen, csak én vagyok — szólt amaz nyugodtan.

— Alice hol van?

— Ő nem jöhetett.

— Miért?

— Félt lejönni a létrán.

— És maga! — Maga nem félt?

— Én azért jöttem, hogy megmondjam magának, de nem hallgatott reám.

Elhallgatott. Néhány pillanatig szótlannul ültek egymás mellett.

— Félt lejönni a létrán — ismételte Jack keserűen, mikor arról volt szó, hogy feleségem legyen! — Maga pedig nem félt lejönni azért, hogy megmondja, miszerint nővére már ismét csak játszott a szavával. Az előbb pedig a testével akart megvédelmezni. Mondja, miért tette azt?

A leány szive örülten dobogott, de nem válaszolt.

— Nos, — szólt a férfi — most már vége van mindennek. Velem nem fog több játékot üzni az a leány, arra esküszöm!

— Ezt ne mondja, Jack! — kérlelte Penelope.

— De mondom. Most harmadszor tartott bolonddát. Nincs oly szerelem a világon, amely ezt a csalódást is túlélne.

— Legyen türelemmel iránta. Ő olyan félénk. Nézze, mily borzasztó idő van.

— Magának mindegy volt az a borzasztó idő. Maga olyan leány, hogy kevés

a tortura, melyen a szegény bakának a raporttól a kurtavasig át kellett esnie.

Ne gondolja tehát Tisza Pista, hogy lesz ereje megfélemlíteni, vagy lesz elegendő pénze megvenni azt a tudatlan embert, akit az apja kortesei holtrészegen szekerekre rakva úgy szállítottak be az urnához, mint a barmokat. Ma még ezekkel sem lehet lesz olyan könnyen elbánni.

Az értelmiség pedig ridegen fogja vizsautasítani Tisza urnak minden eselvetését, hiszen ez tudja, hogy itt az ország nagy érdekei forognak kockán, melyeket cserbehagyni hazaárulás.

Szomorú idők, nehéz küzdelmek előestéje tehát ez a megbízás, melyet Tisza István gróf elfogadott a felség kezéből. Összetartás, akaraterő legyen jelszava a nemzetnek, akkor hiábavalónak fog bizonyulni minden osztrák eselszövés, Tisza grófnak összes pénze, minden erőszaka.

Regnum marianum.

A katolikus ifjúság valláserkölesös nevelésének előmozdítására az ifjúsági egyesület fejlesztése ügyében a következő körlevelet vettük:

A „Regnum Marianum”, azaz a kath. ifjúság valláserkölesös nevelését célzó egyesület nem terv, hanem tény. Mint ilyen létezett s működött már előbb, mintsem nevét kapta volna, „Budapesti Mária Congregatio” jegye alatt. Most csak kiszélesült munkakörébe kapott megfelelőbb nevet és szervezetet. Célja lényegében nem is tér el a „Budapesti Mária-Congregatio” eddig szolgált céljaitól, csak működésének tere tágult ki annyira, hogy a Mária-Congregatiók természetesen lokális érdekeink túl az egész ország ifjúságának valláserkölesös érdekeit felölte és magáévá tette.

A fejlődésnek ezen alakját maga az élet jelöli ki.

A „Budapesti Mária-Congregatio” rövid három éves fönállása alatt e réten a kielégítendő országos érdekek akkora tömegével találkozott, hogy szinte lehetetlen volt azok megmunkálásáról elzárnia. De midőn e vállalkozásra részánta magát, érezte erőinek gyengeségét, szervezetének elégtelenségét. Az-

van a világon s azt a mai tettét seha sem fogom elfelejteni.

Penelopénak reszketett az ajka, de azért a hangja már nyugodt volt, mikor válaszolt:

— És most tegyen le, Jack. Én majd szépen hazasétálok. Ismerem az utnak minden fordulatát, kátyuját. Bátran haza boesáthat egyedül is.

— Olyan gyávának tart, hogy ezt felteszi rólam? — kérdezte a férfi haragosan. — Hiszen az atyja megölné! Ezóta szökésünk már fel van fedezve.

— De hát mit tegyünk?

— Mit üzent nekem Alice magával?

— Hogy ő nem jöhet.

— Hát még?

— Hogy gondoljon ki valami egyebet...

— Hát azt nem mondta, hogy már nem szeret?

— Jack, kérem, ne faggasson. Szegény Alice maga sem tudta mit beszél, annyira izgatott volt.

— Értem. És most mondja meg, Pen, édes kis leányom, hisz-e maga a pillanát hatalmában? Hisz-e azt, hogy egy perc alatt is születhetik szerelem, mélyebb, erősebb, igazabb annál, amelynek hónapok keltenek, hogy kifejlődjék? — Nos, én megmondom magának, hogy ma este óta hiveltem ennek a theoriának. Beleszerettem magába, Pen, egy félóráska alatt.

ért új alakulásra volt szükség, hogy annak szélesebb alapjaira állva, a reá szakadó nagy teher alatt ne inogjon.

Ez újabb alakulás a „Regnum Marianum”, azaz a kath. ifjúság valláserkölesös érdekeinek ápolását célzó egyesület.

A magyar kath. társadalom mindazon tagjai, kiknek szíven fekszenek a tanulóifjúság kockán forgó legéletbevágóbb érdekei, szövet találnak ezen egyesületben, hol kezét kézbe adva, jóindulatukat anyagi és szellemi erők mértéke szerint eselkedegekben válthatják ki. Ekként a sok szétforgácsolt erő egyöntetű szervezet által közös mederbe tereltetvén, óriási hajtóerőnek alkothatja az egész országra kiinduló forrását.

Szükséges volt ez, mert meghal minden eszme, ha tény nem lesz belőle. Tanakodásaink végrehajtó hatalom nélkül meddő felsők gyanánt vonulnak el kiszáradt földjeink fölött. Am viszont ki vállalkozzék országot érdeklő eszmék realizálására saját erőiből? Lecsuklik még a gondolatánál is minden innunk és izmunk.

Im itt áll a kath. ifjúsági aszketikus-és szépirodalom, itt vannak az egyre alakuló ifjúsági vallásos és egyéb szervezetek, a liturgikus egyházi ének ügye, itt vannak az internatusok közös ügyei bajai, az ifjúsági menzák, tápintézetek, szünidei diáktelepek stb., stb. mind az élet, teljesen élet után epednek s ha csak egynek is teljesebb életet adunk, nincs e túlon-túl megjutalmazva minden fáradságunk? Ki mondhatja meg, miesoda kihatása van annak, ha kath. ifjúságunkat csak egy fokocskával is közelebb emeljük a szent, az igaz, a szép ősforrásához, Istenhez?

Testet, súlyt, értéket, életet ez eszméknek csak összefogás, szervezet adhat.

A kezdet kezdete már megvan. Az ország szívében, Budapesten, a Damjanich-utca 50 szám alatt van egy darabka föld melyen mindezen törekvések megvethetik lábukat az első kiindulásra. Valamelyes kihatás is serkendezett már belőle az egész országra. Hogy többet ne említsék, megindult a tavalyi júliusi országos congresszus megbízásából a „Zászlónk” című ifjúsági havi folyóirat, mely immár közzel tizezer középiskolai ifju kedvelt olvasmánya Országos

— Jack, — szólt a leány komolyan — azt mondta, hogy bátor leány vagyok. De én se bírok ki mindent. Ne beszéljen hozzám ilyen hangon. Ne felejtse el, hogy Alice testvérem...

— Alice most már sohasem lehet az én feleségem. Eljátszott minden jogot az én kiméletességemre.

A lovak ezalatt lassu tempóba csaptak át. A leány ijedten emelte fel fejét.

— Hallgassa csak, Jack! — szólt sutogva — az atyám! Érzem, hogy ő követ bennünket! Istenem, Istenem! mit tegyünk?

Jack megostorozta a lovat, s mintha az sejtene a veszedelmet, letért a főutról egy mellékösvényre, mely kissé iszapos és gazzal ellepett volt, s elnyelte a szekér zörgését. Itt már ismét lépésben haladtak előre.

— Ó biztosan az uton marad! — sutogott a férfi — azt hiszi, a vasúthoz igyekszünk. De ha villámlik még egyszer, akkor meglát bennünket s lelő, mint egy kutyát. Penelope — folytatta lágyan — én nem tüzelhetek a maga atyjára — s minden perczem az utolsó lehet. A halálraitólnek csak megmondhatja azt, amit egy egészséges, élet-erős embertől megtagadott: — ugy-e, maga is szeret engem?

Penelope még mindig habozott.

A lódobogás egyre közelebb jött. Miért tagadja meg magától azt az egy boldog pil-

érdeknek tartjuk azt, hogy e talajon védvára épüljön föl az ezen irányban fölmerülő eszméknek s azt sajátjuknak ismerjék mindazon lelkek, a kik az idők sürgető szavát nemcsak érteni, hanem követni is óhajtják.

Jövünk, reményünk, örömünk, kincsünk az ifjúság. Minden terv, munka, akció, reform inaszakadt, meddő és rövidéletű, ha az ifjúságot számításán kívül hagyja. Lehet-e vajjon kicsiny a legkisebb eszköz, mely ezen ifjúság megszentelését célozza, szabad e elszalasztanunk az első kínálkozó alkalmat, melynél ezen roskadozó ifjúság hóna alá nyulhatunk? Adja meg erre keresztény lelkiismeretünk a feleletet.

Legyen szabad azért mindenkinek becses figyelmébe, szívos jóindulatába és jámbor imáiba ajánlanám a „Regnum Marianum” — a kath. ifjúság valláserkölesös nevelését célzó — egyesületet, melynek a biboros herezegprimás által jóváhagyott és miniszterileg is megerősített alapszabályai vannak. Bővebb felvilágosítással és alapszabályokkal a legkészségesebben szolgál a „Regnum Marianum” Budapest, VII., Damjanich-utca 50. szám alatt levő hivatalos központi irodája.

Kelt Gyulafehérvárott, 1903. év szent József ünnepén.

Mailáth Gusztáv Károly gróf
a „Regnum Marianum” elnöke.

Reflexiók.

Bámulatos az a tudatlanság, melylyel a legutóbbi tűz alkalmából a legtöbb lap az ecsedi lápról és a mentési akciónól emlékezett meg. Dicséretökre legyen mondva, e tudatlanság nem a részvétlenség benyomását teszi az olvasóra, sőt tulásba megy a csapás, veszedelem, szerencsétlenség ecsetelésénél; s így bár az igazság rovására s ha nem is annyira a károsultak javára de mégis a mentési akcióban többé-kevésbé résztvett egyének való vagy költött érdemeinek felszoktatásával kürtölték tele rémhírekkel az országot.

Több lap fekszik előttem. Némelyik még tudomást sem vesz a már teljesen lecsapolt s termőfölddél átalakuló lápról, csak a susogó nádasokat, ezrével repdeső vadludakat, a törvény szigora elől idemenekült szegénylegé-

lanatot? Kiegyenesedett s odaszoritotta az ajkát Jack füleihez.

— Igen Jack — mondta szégyenlősen — régen szeretem.

— Az Isten áldja meg érte, szerelmem — kiáltott fel amaz s a karjába szoritotta. — Ma az életét akarta áldozni értem, s ha Isten segít, az én életem nem lesz egyéb örökös hálaadásnál. Mi még boldogok leszünk együtt Penelope.

— Most hát várjunk, Jack — szólt a leány s megfogta a kezét. A ló is megállott, s egyszerre megkönnyebbülve hallották, hogy az öreg ember lova örült vágatással száguldott el a hátuk mögött tovább a széles mezei uton.

— A pillanatnyi veszedelem elmúlt — szólt Jack, — de visszafelé újra találkozánk vele. Bele kell egyeznie édesem, hogy egy barátom házánál, Tom Joliffe-nél töltsük az éjszakát.

Előre megbeszéltem azt velük, még mikor Aliceről volt szó. Ó lett volna a tanu az esküvőnkön.

— De bajos dolog lesz az, Jack. Mégis...

— Ugy lesz, ahogy akarja édes. De higgye el ez a legokosabb, amit tehetünk. Ezen az uton is csak oda jutunk. Gondolja meg, min mentünk át az utolsó óra alatt, s hogy vajjon mi történnék, ha atyjával találkoznánk az uton?

nyeket s a tűzben megperzselődött ide-oda rohanó a lápi farkasokat látja; a másik már pompásan kezelt mintagazdaságokról tesz említést; száz holdas erdőségekről (melyek 3—6 év alatt teremhetnek elő), ringó vetésekről s felpörkölt falvokról fecseg. Akadt lap, mely szerint oly nagy arányu volt a lápi tűz, hogy három szomszédos vármegyét világított be, holott a láp szélén fekvő falvak a tűzből ha láttak is egy keveset, inkább a kellemetlen füstöt s büzt érezték.

A jelenlegi láp már túl van azon az átmeneti állapoton, mely vad láp s művelés alatt álló terület között van; de még jó fele a régi nádasok maradványaival, száradt zombékokkal, nádgyökerekkel, gazzal borítva s ép ez a száraz, művelés alá még nem fogott rész volt a tűznek igazi nevelő dajkája, fészke. Ebben laza levén a növényhulladékokból s gyökér rostokból alakult talaj, mint tűz iránt fogékony, nem birt ellenállni a tűz emésztő erejének. Különböző ez a tűz régebb keletű, a laza talaj alatt régóta lappangott; s hosszas szárazság egyengette kitöréséhez az utat úgy, hogy a legutóbbi szélvihar következtében könnyen harapódzhatott el.

Az illetékes körök eleinte nem sokat törődtek vele; hisz megszokták, ma itt, holnap ott gyújtották fel, részint, hogy a tulajdonos földjét a dudvaktól szabadítsa meg, részint, hogy olesó, bár veszélyes kitözegetési módszer által tegye lápi földjét művelhetővé. Mikor a nevezett körök figyelme a tűzre irányult, akkor az már nagy méreteket öltött. A kiküldött bizottság jelentése szerint körülbelül 1700 hold égett le a 69.000 holdas lápiterületből, tehát még sem az egész láp, mint a lapok hozták s ez a szám is leolvad, ha kiveszszük belőle a tűz által megkimélt szigeteket, s az oly darabokat, melyeknek csak területén siklott tova a tűz, anélkül, hogy mélyebbre hatolt volna, mely esetben a talajtermőképessége mitsem vesztett. Különböző is ritka hely az, hol 1 méternél mélyebbre égett volna a talaj s ez is csak elhanyagolt, művelés alá sem fogott, jól le nem taposott területen történt.

Amint nagy lassan hozzáfogtak a mentési munkálatokhoz, ez is, az is verte a mellét s legendákba illő hőstettekről „vádolta“ magát. Akadt többen annyi szerénység is,

— Legyen úgy, ahogy akarja Jack — mondta a leány meggyőzve s fáradt feje az ifju vállára hanyatlott.

Nemsokára elérték a Joliffe házat. Vidám kutyaugatás fogadta őket s a lakás ablakai barátságos világosságot árasztottak az udvarra.

— Mit fognak gondolni! — mondta a leány s arca égett a szégyentől.

— Majd elbeszéllem, hogy történt a dolog, drágám, — válaszolt Jack.

A jó emberek nem nagyon csudálkoztak a dolgon, vagy legalább úgy tettek, mintha nem csudálkoznának s tárt karokkal fogadták a szökevényeket. Nemsokára jó meleg tűz mellett, a nyitott kandalló előtt szüresülték teájukat.

De úgy tizenkét óra felé egy kiáltás hallatszott az udvar felőli mesgyéről:

— Hé, Joliffe!

Joliffe kinyitotta az ajtót.

— No, mi a baj?

— Én vagyok, Mynders, a tanyáról.

— A leányomat keresem.

— Nincs nálatok Alice?

— Alice leányod? — ismételte tettezett csudálkozással Joliffe. — Egy esztendeje legalább, hogy nem láttam.

— Ma éjjel megszökött tőlem egy olyan lurkóval, akinek nem adtam volna oda

hogy a nyilvánosság előtt másnak ítélte oda a babért, ki kasonló szerénységű levén ezt magasztalójára háritotta vissza. Olvashattuk is egyik lapban: „hogya a láp teljesen el-nem pusztul, az teljesen F. Nándor érdeme“, a másikban: „a láp megmentése B. Benőnek kizárólagos érdeme“, s ép így: „egyedül P. Károly érdeme“, — „csupán S. István érdeme“ stb. Korunk uralkodó jellemvonása levén a szerénység, e szerény emberek szóval és írásban barátaiknak tulajdonították a láp megmentését, valóban azonban önmaguknak. Akadt, ki a gondjaira bízott területen 6 kilométer távolságból mentett s önmagának foglal le minden érdemet. Pedig a főérdem a kedvező időjárásé, eszé, a természeté, mely maga parancsolt „megállj“-t saját gyermekének, a tűznek. Hasznos munkát végzett kétségkívül a kirendelt katonaság is. Talán esendőrök is. A lapokban névszerint magasztalt 2 esendőr, kik 66 órát voltak egyhuzamban szolgálatban s állítólag maguk mentették meg a Halmos-telepet, mely 2 viskó kivételével le sem égett, más nem tarthat jogosan igényt oly nagy magasztalásra. Eltekintve attól, hogy 66 óráig oly terhes szolgálatban lenni phisikailag lehetetlenség, e fáradhatatlan jó urak azt az időt, mely fáradt testüknek pihentetésére szolgáló üdítő álmából fenmaradt, a lápi tűzben megpuhult „sütőtökök“ elfogyasztására fordították. A példa hatott, s a felügyeletük alatt álló kirendelt lakosság a mentési akciót gasztronomikus irányba terelte. Nem áll tehát, hogy a lakosok zugolódtak, sőt lázongtak volna; enni valójuk volt, a munkában pedig felügyelőik példájára s ajánlatára nem erőltették meg magukat, mint evvel ők maguk dicsekedtek el esorok irójának, hozzá tevén: „minek is törtük volna magunkat, úgy sem fizet azért a király“!

Kétséget nem szenved; súlyos csapást mért e tűz a birtokosokra; mégis szerenese a szerencsétlenségben: olyanokat ért, kik a kárt könnyen kiheverhetik. Különböző itt is több volt a zaj, hű-hó. Elég eredeti egyes lappmenti lakosok véleménye a mentési akcióról. Szerintük az lett volna a mentők kötelessége, hogy az egész lápot felgyujtsák, legalább jövőre e nagy hű-hütől megkimélték volna őket, mert az olv tűznek ki lesznek

s ezt ő jól tudta. Már régen tartottam a dologtól.

S most azt hiszem már késő, ezalatt talán már meg is esküdtek.

— Bizonyos vagy benne, Mynders, hogy nem tévedsz? Hátha Alice szépen otthon ül, vagy jobban mondva; alszik a szobájában?

— Nem tévedhetek. Az ablakon mászott ki s a kert alatt várt rá a szekér. Egy darabig kergettem is őket. Azután nyoma vesztett. — A fizető ellen tulajdonképp nem volna kifogásom, mert bátor legény és jellemes, de Alicet másnak szántam. Nagy ur és módos ember a kérője. — Ez a leány a szemem lénye, nem akarom, hogy nyomorogjon.

— Hát a másik, a kicsi, nem olyan kedves? — kérdezte Joliffe.

— Szerettem azt is, de az úgy van nevelve, hogy szegény asszony is válhat belőle, megállja a helyét. — Miért is nem azt választotta az a szamar?

Az utolsó szavakat inkább csak morgogta már, s menni készült. De Joliffe rákiáltott.

— Megálljon egy szóra!

Besurrant a szobába s kézen fogva vezette ki a remegő Penelopét, akit nyomon követett Jack.

ezután is téve, akár rosszakaratból, akár véletlenségből származzék is az.

A vadászok pedig nagy sajnálkozással olvashatták a lapokból, hogy a fészának s egyéb szárnyaok 1000-vel hullottak a fojtó füst miatt az égő tűzbe, úgy hogy a kárt szenvedett lakosság legalább némi kárpótlásul most állandóan fészánpecsenyével él. — A fészának bizony idáig sem tanyáztak 1000-vel a lápon s minden utánjárás dacára eddig egy zöld fészánt sem leltek rajta, mindössze 2 megégett nyulra akadtak, melyek eltekintve az esetleges öngyilkosságtól a most általános nyulbetegségnek is eshettek már előbb áldozatul. A megperzselődött bundájú lápi farkasokból is csak a lapok hiteltérdemlő tudósítói láthattak százat, mert erre felé az öreg emberek sem emlékeznek eleven, négy-lábu farkasokra. Szolgáljon ez a vadászoknak megnyugtatósnak.

Szóval amint igaz, hogy ezrével hullottak a fészának a tűzbe, ép oly igaz, hogy F. Nándor, B. Benő, P. Károly stb. stb. mentették meg a lápot.

Lápmenti.

„Gotterhalte.“

Tulajdonképen úgy kellene kezdenem, hogy: „Nyilatkozat“ — mert hát a véletlenül kezembe került „Heti Szemle“ 43-ik számából olyastam, hogy valaki — valahol nyilatkozott arról, hogy mit nem tanult ő meg, 5 év alatt a szatmári kir. kath. főgimnáziumban; — én pedig szintén nyilatkozni akarok, illetőleg megnyilatkozik bennem az őszinte hála és tisztelet volt tanáraim iránt azokért, a miket tőlök tanultam. Tanultam biz én a többek közt hazafiságot is, olyat a *mi lelkesit!*

Jó régen volt 1884- vagy 85-ben; én s a velem egykorúak hatod vagy heted gimnázisták voltunk a szatmári kir. kath. főgimnáziumban. Közeledett a tanév vége, ilyenkor még a pajkosabb és könnyelmű diákok is kevesebb mersszel üzik a dévaságot, — mert hisz a vizsgálatok, — a beszámolás ideje közeleg.

De hát a város utcáin alkotmányos küzdelem mozgalmá forrongott; jó vérű gyerekek voltunk, mi se vontuk ki magunkat e mozgalomból, sőt tőlünkkelhető módon pártállást is foglaltunk s vajjon minőt? . . .

Az intézet szabályai tiltották s a tanulói szükséges komolysággal összenemfőrnök nyilvánították, hogy a diákok tollat,

— Ha ezt a lányodat kérdezted volna, — szólott, mindjárt szolgáltam volna felvilágosítással.

— Pen! — kiáltott fel az öreg. — Hát te mi az ördögöt keresel itt?

— A vőlegényemet követtem — válaszolt ő szemlesütve, remegő hangon.

Az öreg most már megértette a dolgot s oly nagy volt megkönnyebbülése, hogy kedvencz gyermeke nem rohant „vesztébe“ — mint ő nevezte — hogy megbocsátott mindent s leszállva lováról, a fiatalember vállára ütött:

— Ember vagy öcsém! Jól csináltad a dolgot — szólott vidáman. — De az egész komédiára nem volt szükség. Miért nem szóltál, hogy csak a kicsit akarod?

*

Aliceből gazdag asszonyság lett, Penelope boldogan élt az ifju farmerrel. S ha valaki szerelmük csodálatos történetét említette, Alice gunyos vállvonással felelt:

— Beláttuk mindannyian, hogy Penelope jobban illett oly szerény körülmények közé, mint én.

kokárdát vagy affélet hordjanak kalapjuk mellett.

Egy jóságos, fiatal paptanár volt az osztályfőnökünk, igazi nevelő, kire — tapasztalásom szerint — mindannyian szívesen és hálással emlékezünk vissza. Jóságos volt, de szigorú a rend megkövetelésében.

Diszes aranykalász volt a kormányparti képviselő kokárdajelvénye, egyszerű vörös toll a függetlenségi párté.

Csengettek; — a ruhafogasokon mint jól rendezett gárda 30—40 piros tollas kalap sorakozott. Belépett az osztályfőnök. Egy pillantásból észrevettük, hogy tisztába jött politikai pártállásunkkal.

Szívszorogva ültünk pár pillanatra, — mi lesz most? — vétettünk a szabályok ellen.

Jóságos, derült sugár lövell felénk tanárunk szeméből s aztán szól: Látom, hogy önök függetlenségi pártiak — jól teszik — a mindennapi élet küzdelmei között a kényszerítő viszonyok és emberi tekintetek miatt igen sokan másképpen szavaznak mint a hogy éreznek, — ez így van — fájdalom, de kétségbe kellene esnünk, ha az ifjuság nem lelkesednék hazánk függetlenségének eszméjéért; ha az ifjuság előtt közömbös volna szeretett magyar hazánk sorsa; — s tartott egy rövidke, de lelkes buzdító beszédet. A szavakra nem emlékszem, — hiszen régen volt — de ez eset bevésődött szívembe, mert az ifjú lelke olyan mint a viasz — a melegséggel telt érintés örök nyomokat hagy rajra.

Tehát nem kaptunk megrovást, hanem buzdítást és talán dicséretet.

Akkor lehet, hogy akadt a szatmári kir. kath. főgimnázium vezetői közt olyan érzelmi tanár, de most a változott emberek bizonyára a szellem is megváltozott — moradják erre talán a „hazafiságban” utazók, — igaz — igaz, de megsugom, hogy a most elmondott esetben a mi szeretet-osztályfőnökünk Ratkovszky Pál — mostani igazgató volt. Ő talán nem is emlékszik ez esetre, — de hisz éppen az a jellemző, hogy a tanítvány, a ki az akkor tanultakból bizony sokat elfelejtett — erre emlékezik.

Folytatása is van! A folyó évi március 15-én vidékünk értelmisége: plébánosok, földbirtokosok, vasuti és közigazgatási tisztviselők — szerény hazafias áldomásra gyűltünk össze filialisomban, Legenye-Mihályiban. (Zemplén m.) Nekem is szólnom kellett. Azzal kezdtem beszédemet, hogy van egy francia közmondás: vakard meg a muszkát, (ha még olyan finom is) s kilátszik a kozák; én pedig azt mondom: vakard meg a magyart — ha még olyan hü mameluk is szavazáskor — s kilátszik a függetlenségi ember. Hogy ez így van, kitűnik abból is, hogy a magyar ifjuság — dicséret illeti vezetőit — mind egyszálalig függetlenségi.

Volt nekem Szatmáron egy fiatal paptanárom — a nevét nem említettem — s itt elmondtam a fent leírt esetet azzal, hogy bizony kétségbe kellene esnünk hazánk jövője felett, ha nem tudnók azt, hogy minden magyar ember — ha csak belsőleg is — egy független, nagy és szabad magyarhaza eszméjéért lelkesedik. Közbekiáltották: Éljen a szatmári igazgató! Én sem kívánok mást: éljen soká! Tartsa Isten.

Spiry Elek,
lasztóczi gör. kath. plébános.

H I R E K.

A Szentséges Atya levele. Szentséges Atyánk X. Pius pápa abban a kiváló kegyben részesítette a most lefolyt kath. nagygyűlést, hogy egy üdvözlő levelet intézett ahhoz, melyet egész terjedelmében sajátkezűleg írt. A Zichy János gróf, elnök címére küldött levél magyarul így hangzik: Nagy örömmre szolgált, kedves fiam, megtudni leveledből, hogy a magyar katolikusok, kiknek az Egyház körüli érdemei közismertesebbek, legközelebb, negyedizben gyű-

nek össze, hogy közös tanácskozásukban új és hasznos munkát végezzenek a katolikus ügy védelmére, erősítésére, terjesztésére. Mária országában, E hasznos és főképp napjainkban szükséges apostolkodásról, melyben katolikus férfiak, mint püspökök és papok munkatársai, buzgólkodnak, készséges engedelmeskedése és az egyházzal szemben tanúsított ragaszkodása miatt, a legnagyobb lelki örömmel veszünk tudomást. S midőn Istent kérjük, hogy szent Gellértnek, Magyarország egyik apostolának és patrónusának közbenjárásával a nagygyűlésen minden egyöntetűleg és egyakarattal történjék s mindazoknak, kik benne részt vesznek, az égi kegyelmeket bőségesen megadja, ennek zálogául szívből adjuk mindannyiukra apostoli áldásunkat. Kelt a Vatikánban, 1903. október 8. X. Pius. A magyar nemzet iránt érzett kiváló atyai szeretetnek gyönyörű megnyilatkozása e levél, mely bizonyára csak újabb kapocs lesz, melylyel Magyarország még szorosabban kapcsolódik az apostoli szent székhöz és az egyház látható fejéhez!

Püspöki tanácskozás. Vaszary Kolos bibornok hercegprímás a katolikus püspöki kar tagjait f. hó 23-án délelőttre tanácskozásra hívta meg, hogy fontos egyházi ügyekben határozatot hozzanak. A konferencia első tárgya a katolikus autonomia ügye volt, melyet Vaszary Kolos biboros hercegprímás terjesztett elő. A püspöki kar legutóbbi értekezletéből ugyanis ez ügyben elabortumot küldött a kultuszminisztériumnak, mely erre átiratba most adta meg a választ. A minisztérium észrevételeinek feldolgozására a konferencia szűkebb körű bizottságot küldött ki. Ezután tárgyalásra került a káté-kérdés és a középiskolai katolikus vallású tankönyvek ügye, Majláth Gusztáv gróf erdélyi püspök írásbeli előterjesztése alapján. A hercegprímás bemutatta Lajos Viktor főherceg meghívását a jövő év elején Bécsben rendezendő *Mária Terézia kiállításra*. A főherceg felkéri a magyar főpapságot, hogy a *Mária Terézia* királynőtől adományozott egyházi emléktárgyakat a kiállításon való bemutatásra engedje át. A püspöki kar készséggel tesz eleget a kérelemnek. Végül tárgyalás alá kerültek a katolikus egyesületek és körök kérvényei, melyekben a püspöki kar erkölcsi és anyagi támogatását kéri. A beérkezett beadványokat tudomásul vették.

A hadsereg köréből. Ő felsége a király szentmihályi Clair Gyula altábornagyot, a kassai m. kir. III. honvédkerület parancsnokát egészségi okokból állásától felmentette, s helyére Jühl Gustáv vezérőrnagyot, a m. kir. 73. honvéd gyalogdandár parancsnokát nevezte ki. Rohr Ferenc vezérőrnagyot, a m. kir. III. honvéd lovasdandár parancsnokát, ki városunkban is állomásozott, hasonló minőségben a m. kir. 73. honvédgyalogdandárhoz helyezte át.

Nyugdíjazott ezredparancsnok. A honvédség rendeleti lapja közli, hogy Kotányi Henrik ezredes, a szegedi 5. honvéd gyalogezred parancsnokát nyugdíjazták. A magasrangú katonatiszt váratlan nyugállományba helyezését összefüggésbe hozzák a minapi szegedi katonai összeütközésekkel a koszoru ügy alkalmából.

Pártelnök. A vármegyei függetlenségi párt a nagykirályi kerület függetlenségi pártjának társelnökévé választotta dr. Falussy Árpád budapesti ügyvédet.

Áthelyezett lelkész. A szamosújvári püspök Papp Lajos gör. kath. lelkészt Akna-

sugatagra helyezte át, egyben felhívta a polgármestert, hogy a plébániai javadalom betöltése iránt három hó lefolyása alatt intézkedjék, ideiglenes adminisztrátornak *Anderkó László* udvari gör. kath. lelkészt, helyettesnek *Demjén* Titusz segédlelkészt nevezte ki.

Hymen. Papp János batizai földbirtokos jegyet váltott *Heinrich* Viktor helybeli építész leányával, *Gizella* kisasszonnyal. — *Popovits* Gyula közös hadseregbeli ideiglenesen nyugdíjazott tüzérfőhadnagy, m. kir. postatiszt oroszvári lakos a mult napokban eljegyezte Nagykirályban *Bartha* Juliska kisasszonyt, m. kir. posta- és távirada kiadót, *Bartha* István leányát. — *Kovács* Károly hajduhadházi ev. ref. segédlelkész szombaton este jegyezte el *Debreczeni* Iduskát, *Debreczeni* Lajos németi-i birtokos leányát. — *Tiszavályi* *Beke* Gyula munkácsi segédmérnök f. hó 24-én vezette oltárhoz Nagykirályban benedekfalvi *Kiszely* Géza leányát, *Irenke* kisasszonyt. — *Heinrich* Janos nagykirályi anyakönyvvezető-helyettes, e hó 20-án vezette oltárhoz özv. *Fritz* Györgyné szül. *Neuhof* Erzsébet asszonyt, *Király-Darócson*. Az esküvőn nagyközönség volt jelen s a násznagyti tisztet *Néma* Gusztáv Nagykirály város aljegyzője és *Wéber* József királydarácezi kántortanító teljesítették. Esküvő után a mennyasszonyi háznál gazdag lakoma következett, melyen számos felköszöntőt mondtak a boldog pár üdvözlésére.

Jegyzőválasztás. Nagy Imre avasujvárosi községi jegyzőt, kit az alispán nemrég az aranyosmegyesi körjegyzői teendőikkel bizott meg, nagy szótöbbséggel körjegyzővé választották.

Per a vármegye ellen. Gr. *Károlyi* Lajos pert indított a vármegye ellen, 2000 kat. hold lápi földjének elége miatt, mert szerinte a lápon épülőfélben levő törvényhatósági uton a gaz és zombék égése miatt keletkezett a tűz. Egyelőre csak előleges bírói szemlét és tanukihallgatást kért a felperes. A szatmári kir. törvényszék azt elrendelte. A tárgyalás f. hó 29-én lesz Bőrvényben. A gróf szakértőül *Péchy* Lászlót nevezte meg, az alispán pedig szakértőül felkérte *Domahidy* István domahidei birtokost. A bíróság szakértője *Sporzon* Pál debreczeni gazdasági tanintézeti tanár.

Egyházmegyei hír. *Komka* Vilmos ungvári segédlelkész, kit a püspök ur Ő nagyméltósága Tövisfalvára helyezett át lelkésznek, egészségi okokból kérelmezte, hogy hagyassék meg jelenlegi állomáshelyén. Ennek folytán Tövisfalvára *Drahus* István szerednyei segédlelkész neveztetett ki lelkésznek.

Halottak emlékét ünnepli a róm. kath. anyaszentegyház nov. 2-án, az őszi hervadás idején. Megelőző nap, vasárnap este 6 órakor a zárdai templomban gyászajátosság lesz, mely alkalommal *Tóth* József s. lelkész tart sz. beszédet. Nov. 2-án reggel fél 8 órakor a plébánia, 9 órakor a káptalan tart ünnepélyes gyászmisét; este a temetőket kivilágítják. A hidontuli temetőben este 5 órakor *Juhász* János s. lelkész tart szent beszédet.

Kinevezés. A pénzügyminiszter *Kolozsváry* Lajos felsővisssói adóhivatali gyakornokot a nyiregyházi adóhivatalhoz adótisztnek; — a debreczeni kir. itélőtábla elnöke *Székely* Gyula gyüreai lakos végzett joghallgatót a debreczeni kir. itélőtábla kerületébe díjtalan joggyakornoknak nevezte ki.

Nagyváradi ember Amerikában. E czímen a „Magyarország” mult csütörtöki

számában a következőket olvassuk: A milliók és csodák hazájából regényes házasság híre érkezett. Tul az Oczeánon egymásra talált két szív és boldog figyben egyesült. Sok viszontagság után a világ körül való forgásában célhoz ért egy kalandos élet, millióknak ura lett az elszegényedett zsenri-fiu, aki büszke prédikátumain kívül semmit sem menthetett meg a pusztulásból. *Ujfalussy Györgyöt*, Szabolcsvármegye hajdani főispánjának fiát, kedvesen ismerte ezélt a nagyváradi társaság. A fiatal ember a fővárosból került Nagyváradra, miután a 13. százázredben viselt főhadnagy rangjáról lemondott s itt a pénzügyigazgatóság kis fizetésű hivatalnok volt. Mikor idejött, híres gálánt kalandjairól ismerős volt már a neve, s akkortájt emlegettek két fővárosi önkéntessel való afféjét is, mely a maga idején országos feltűnést keltett. Az elegáns mulatós fiatal ember a régi huszáros allűrökkel lépett föl Nagyváradon, s ugyancsak meggyűltek a lovagias ügyei, s egy párbaja — mint emlékezetes — csaknem tragikusan végződött reá nézve. E súlyos párvialad után visszavonult a zajos nyilvánosságától, s egyszer gondolt nagyot, lemondott az állásáról, s Nagy Dezső czimbalomművészszel szerencsét keresni, áthajózott a szabad, boldog Amerikába. A tengerentul azonban megróbáltatások vártak rá s az egykori huszártiszt tiz körmével kaparta össze a mindennapra valóját. Erős munkát végzett egy hajón, azután egy czirkusz szerződött Newyorkban, néhány hónap óta pedig nem jött hír róla. Most aztán meglepő, kedves ujságot hozott az amerikai posta. Az egykor híres gavallér mégis megtalálta, amit keresett: a szerencsét. *Ujfalussy György* Brooklyuban feleségül vette K. *Viola* kisasszonyt egy Magyarországból kivándorolt milliomos leányát. A vőlegény és a menyasszony gyermekkorú játszótársak voltak s annyi év után most találkoztak hazájuktól oly távol. Az esküvő most történt meg. Tanuk voltak *Földváry Pál* és *Perezel Béla*, a vőlegény kivándorolt barátai. Hogy általában mi igaz a hírből, nem tudjuk, a Magyarország tudósítása azonban annyiban téves, hogy *Ujfalussy György* nem nagyváradi, hanem szatmármegyei ember és atyja *Ujfalussy Miklós* nem Szabolcs, hanem Szatmárvármegyei főispánja volt.

Áthelyezett tanítónő. A vall. és közoktatási miniszter *Scheffer Emilia* oroszkomorózi állami elemi iskolai tanítónőt a szatmári állami iskolához, *Egner Ilona* felsővisózi állami elemi isk. tanítónőt a máramarosszigeti állami elemi iskolához helyezte át, Felsővisóra pedig *Bud Ilona* tanítónőt nevezte ki.

Gyászhir. *Gyarmati Imre* volt 48-as honvéd halt el a mult pénteken városunkban 84 éves korában. Az öreg katona nemcsak azokban a küzdelmes napokban, midőn életét hozta áldozatul a haza oltárára, hanem azután is sok nehéz napot látott. Nem egyszer kellett küzdenie a nélkülözéssel, mert csekély nyugdíjából és abból a kegyadományból kellett életét tengetnie, melyet a város juttatott neki. Temetésén a 48-as honvédek testületileg jelentek meg. — *Saju Sándor* németi kántortanító *Piroska* nevű kis leánykáját elragadta a vörheny szerető szüleinek karjai közül. Most a nagyobbik leánykájuk fekszik betegen. A szülők bánata és aggodalma leirhatatlan.

Iskolaszentelés. Vasárnap délelőtt történt Ungváron a Gizella-ház és az ujonnan épült fiúiskola felszentelése. Tengernyi nép volt jelen, kik Isten áldását kérték egy püspök ur Ó nagyméltóságára mint *Hehelein Károly* prépost-kanonokra, kiknek áldozatkészsége hozta meg számukra ezt a szép napot. A Gizella-házat *Pemp Antal* prépost-kanonok, a fiúiskolát *Forgách János* munkácsi plébános, prépost-főesperes szentelte fel. Az ünnepélyes aktusnál a helybeli prépost-plébánoson kívül *Csehticzky József* apát, esperes plébános, *Muncskó József* és *Horáczius Pál* lelkészek is közreműködtek. Délután a Gizella-házban pompásan sikerült szép kis

ünnepélyt rendeztek a növendékek, melyen szintén oly nagy közönség jelent meg, hogy a tágas terem nem volt képes befogadni a vendégeket. Epen azért az előadást másnap meg kellett ismétetni. Az ungváriak mély hálával vannak eltelve a nagylelkű alapítók iránt, melynek lépten-nyomon hangos szavakban adtak kifejezést. Tudvalevőleg a püspök ur Ó nagyméltósága huszezer, *Hehelein* prépost-kanonok tizenkétezer koronát áldozott e nemes czélra. A hitközség a püspök ur Ó nagy méltóságához intézett táviratban is kifejezze háláját. A távirat következőleg szól: az iskolák felszentelésének főlemelő ünnepén az ungvári r. kath. hitközség az Egek Urához emelt szívvvel ad hálát a Gondviselésnek, hogy Isten, a haza s a király hű fiának, *Meszlényi Gyula* Ó kegyelmességének püspöki kormányzása alatt el tudta érni ezt a napot, sokáig éljen szeretett püspök atyánk. Ungvári róm. kath. hitközség.

Orvosi kinevezés. A földmivelési miniszter dr. *Füley László* szegedi kerületi tisztii orvost a máramarosszigeti erdőigazgatóság kerületébe, Rahóra, ideiglenes minőségű kincstári erdészeti orvosnak nevezte ki.

Megindított sajtóper. Élénken foglalkoztatta még a mult héten különösen városunk közönségét az az orvtámadás, melyet a Szatmári Hirlap intézett a kir. kath. főgimnázium ellen. *Ratkovszki Pál* főgimnáziumi igazgató erélyesen utasította vissza a koholt rosszakaratu vádakot, s e közben a Szatmári Hirlap felelős szerkesztőjéről azokat a leleplezéseket tette, melyek lapunkban is napvilágot láttak. *Harsányi Sándor* egyes kifejezéseket magára nézve sérelmesnek találván, rágalmazás és becsületsértés ezimen sajtóperet indított *Ratkovszki Pál* igazgató ellen. Hogy rágalmazás nem foglaltatik a cikkben, a tényállás ismertetése után a leghezagosabb jogi ismerettel bíró egyén előtt is azonnal evidens, ami pedig a becsületsértés vádját illeti, az esküdtszék lesz hivatva eldönteni, hogy van-e hát sérteni való.

Vizsgatétel. *Dorcsák Jenő*, *Dorcsák Antal* irodatiszt fia a jogtudományi államvizsgát egyhangu minősítéssel letette.

Gyászhir. Nagykarolyban e hó 25-én elhunyt *Hajtájer Ignác* közbecsülésben álló polgár 67 éves korában. Az elhunytban *Hajtájer Pál* édes apját és *Heinrich Viktor* apósát gyászolja.

Deák ünnepélyek. A kir. kath. főgimnáziumban, mint lapunk mult számában említettük Deák Ferencz születésnapján lélekemelő hazafias ünnepélyt tartottak, a többi intézetekben azonban ezen a napon a szüreti vakáció miatt iskolai szünet lévén, másnapra tették át az ünnepélyeket.

Az ev. ref. főgymnasiumban f. hó 21-én d. e. 9 órakor volt az ünnepély, melyen *Regézi Sándor* tanár olvasta fel tartalmas értekezését Deákról, behatóan ismertetve a „haza bölése” politikai szereplését s találó vonásokkal rajzolva Deák jellemét, A nagyhatalást keltő felolvasás után *Kanisay Imre* VIII. o. t. szavalt lelkesülten *Tóth K.* „Deák Ferencz emlékezete” cz. ódáját. A műsort az énekkar két szép hazafias dala egészítette ki.

A tanítónőképző intézetben csütörtökön délelőtt volt az ünnepély, mely hegedű kíséret mellett *Pákey Margit* és *Glózer Karmella* zongorán előadott népdaleyolegével vette kezdetét. Nagy feltűnést keltett *Bod Gizella* III. éves növendék felolvasása, ki élénk színekkel ecsetelte Deák Ferencz életét és működését. Kőlcsey Hymnusának lelkesült elénekzése után nagy hatással szavalt *Hronyecz Irénke* IV. éves növendék. *Kovács Gyula* dr., tanár bemutatta a haza bölését az ő valódi nagyságában a jelen voltak előtt. Beszéde tanulságos, gazdag tartalmu volt. A Szózat elhangzása után *Hámon József* kanonok, intézeti igazgató emelkedett szólásra, hazaszere-tre buzdítván a leányokat, követendő min-

takép gyanánt állitva eléjük az épen most ünnepelt rendkívüli férfit.

A fitanító-képző intézet növendékei a mult csütörtökön ünnepeltek. Reggel 8 órakor szent mise volt, mely után a tanári kar jelenlétében Kőlcsey Hymnusával vette kezdetét az ünnepség. *Bodnár Gáspár* tanár tartotta az emlékbészédet az ő tiszta magyar, keresztlen stíljén és ellenálhatlan hatású előadásában. *Ludesch György* II. éves és *Károlyi János* IV. éves növendékek ügyes szavataikkal működtek közre, *Moldován Béla* IV. éves gondosan szerkesztett tanulmányával jellemezte *Deák Ferencz* életét. A szép ünnepélyt a Szózat hangjai rekesztették be.

A zárdabeli polg. leányiskolában dr. *Lessenyey Ferencz* kanonok, egyházmegyei tanfelügyelő jelenlétében csütörtök délelőtt 11 órakor volt az ünnepély, melynek kimagasló pontját képezte *Tóth József* polg. iskolai hittanár alkalmi beszéde, ki ugy szép hangjának, mint kellemes előadásának varázsával állandóan lekötötte hallgatósága figyelmét. A tartalomban és hazafias érzésben gazdag emlékbészéd után a növendékek Kőlcsey Hymnusát adták elő. *Tempfli Karolin* IV. oszt. növendék a „Haza bölése” czimű költeményt szavalt mély érzéssel és jellemző színezéssel. A Szózat elénekzése után *Bokor Anna* IV. oszt. növendék szavalt ügyesen. Végül *Deák Ferencz* gyönyörűen feldíszített képe előtt hódolatukat mutatták be a növendékek. Egynek kezében nemzeti zászló volt, a többiek koszorukkal jöttek, melyeket leraktak a nagyférfiu arcképe előtt. Igen kedves kis ünnepély volt ez.

A róm. kath. elemi fiúiskola a mult csütörtökön tartotta ünnepélyét, mely Kőlcsey Hymnusával vette kezdetét. Ezután *Jankovics János* igazgató tartott emlékbészédet, melyben Deák nagyságát a gyermekek fel-fogásához mért könnyed nyelvezettel találóan jellemezte. A Honfidal elénekzése után *Jankovics I. III. oszt.*, *Tomboy B. IV. oszt.* és *Lakatos István VI. oszt.* tanulók különböző alkalmi költeményeket szavaltak. Végül a Szózatot énekeltek. Ünnepély után, melyen dr. *Lessenyey Ferencz* egyházmegyei tanfelügyelő is jelen volt, szent misét hallgattak a növendékek.

Nagy-Majtényből értesítenek bennünket, hogy ott is fényesen ünnepelték meg a róm. kath. fiúiskola növendékei Deák Ferencz emlékezetét. Először istentisztelet volt, melynek végeztével egy tanuló ifjuság, mint a nagyszámmal egybegyűlt lakosság az új iskolahelyiségben foglalt helyet, hol a Szózat elénekzése után *Láng Pál* kántortanító adta elő ügyesen összeállította alkalmi beszédét. Bemutatta Deák életének főbb mozzanatait, méltatta a haza bölésének az alkotmány megvédésében szerzett érdemeit, lelkesedéssel buzdította egy a növendékeket mint a lakosságot e nagy hazafi emlékének kegyeletes megőrzésére. A zajos éljenzéssel fogadott nagyhatalú beszéd után a jelen voltak Kőlcsey Hymnusának hangjai mellett oszlottak szét.

Jótekonycélu szüreti multság, A „Szakaszi-Katholikus Ifjusági-Egyesület” folyó hó 25-én az iskola termében egy erkölcsileg, mint anyagilag sikerült szüreti multságot rendezett. Hegyibíró: Kolb József nagybirtokos volt. Esküdtek: *Brendli József*, *Alt György* gazdák. Kisbíró: *Tepfenhárt Mihály* egyes tag. Pandurok: *Svare Antal*, *Náphole Mátyás* egy. tagok. Csöszök: *Cireizer János*, *Herman János*, *Bicsi György*, *Pfefferkorn István*, *Bólinger János*, *Vencel Antal*, *Alt Pál*, *Bumbár János*, *Vendlinger József*, *Bauragertner János*, ifj. *Bicsi Mihály*, *Geiger József*, *Steinbinder István*, *Baugertner István* egyesületi tagok voltak. Csöszlányok pedig: *Kolb Mariska*, *Szieg Teréz*, *Strizler Teréz*, *Tromhere Mária*, *Mellau Mariska*, *Strizler Mária*, *Szieg Matild*, *Svare Julia*, *Szini Katalin*, *Csirák Róza*, *Bólinger Mária*, *Tarcsa Veron*, *Ritli Katalin* és *Tepfenhárt Magdolna* voltak.

Kirabolt posta. A tiszaujlaki postahivatalt hétfőn éjjel kirabolták. Kibontották a ház falát és a 20 ezer koronát tartalmazó Wertheim-szekrényt elvitték.

Országos szavazás. Tegnap egy plakátot kaptunk, melyben a szabadelpvűpárt „központi bizottsága” szavazásra hívja fel az országot, hogy a szabadelpvűpárttal tart-e vagy az ellenzékkel. Ha hivatalos szavazást kívánnak, mint a felhívásból kitetszik, csinálhatnak magok mellett egy kis hangulatot, a nép azonban erre a stiklire nem lesz kapható.

Választmányi gyűlés. A jótékony nőegyesület pénteken, 30-án délután 4 óra körül tartja választmányi gyűlését a városháza kis tanácstermében.

A lép égésének tanulmányozása. Nevezetes vendége volt Nagykároly városának a múlt héten Hermann Antal dr. egyetemi tanár személyében. A kegyesrendiek vendégszerető házában szállt meg. Az európai híru tudós etnografus a lép égésének tanulmányozására jött ide, utitársul elkísérték őt Klacsó István, Kontraszty Dezső és Kósa István főgymn. tanárok. Este a kath. legényegyesület tisztelte meg látogatásával, örömet fejezte ki a tapasztalt kedélyesség és lelkesedés fölött, buzdította a legényeket az egyesület pártolására és gyakori látogatására. Hétfőn délelőtt Haunstüdtler József főgymn. tanár kalauzolás mellett megtekintette Nagykároly nevezetességeit, az iskolákat, templomokat, megyeházat, a hol Nagy László alispán előzékeny és szíves vezetése mellett a levéltárt, könyvtárt stb. tekintette meg. Megigértte, hogy főlovasást tart a Kölcsey-Egyesületben a vármegyei levéltár- és könyvtárról. Hétfőn délután ugyan csak Haunstüdtler József tanárral Kaplonyban volt, a sirbottot, templomot és a zárda nevezetességeit és régiségeit tanulmányozta. Előadást tart a tél folyamán a kath. legényegyesületben is.

Anyakönyvi kinevezés. A belügyminiszter a krasznabélteki anyakönyvi kerületbe Soltész József községi jegyzőt anyakönyvvezetőnek, a mátészalkai anyakönyvi kerületbe Eiszner Rezső szolgabírói irnokot, a szakaszi anyakönyvi kerületbe Bolkis Gyula jegyzői irnokot, a krasznabélteki anyakönyvi kerületbe Fugel István magánzót anyakönyvvezető helyetteseknek nevezte ki.

Heti Szemle Batizon. A „Szatmári Hírlap” azt újságolja olvasóinak a múlt pénteken megjelent számában, hogy Batizon „Heti Szemle” czímen lapot akarnak negindítani. Mint most Batizról értesítenek bennünket, ez a hír csakugyan megfelel a valóságnak és a mozgalom azért indult meg, mert a „Szatmári Hírlap” rólok is annyit összehazudott már, hogy kénytelenek piaczi légyesipései ellen védekezni. Egyszersmind utját akarván vágni minden betolakodási kísérletezésnek, már most jó előre kijelentik, hogy a „Szatmári Hírlapnak” semmiféle pereputtyát nem fogadják be községükbe, ha Szatmárról ki találják tenni a szűrőket.

Ismét járvány. A járvány a múlt hetekben egy ideig szünőfélben volt városunkban, sőt úgy állott a dolog, hogy reménykedni kezdtünk végleges távozásáról. A napokban azonban az időnek gyors rosszrafordulása újabb tápanyagot nyújtott a különböző kóroknak, melyek közül a kanyaró és tifusz szörványosan, a vörheny pedig mind sürűbben kezd jelentkezni, sőt áldozatokat is szedett az apróbb gyermekek közül.

Mindenszentek ünnepén a kereskedelmi miniszter, miután az idén Mindenszentek napja vasárnapra esik, megengedte, hogy a november elsejére eső vasárnapon virágok, koszorúk, gyertyák, mécesek és sírok diszítéséhez szükséges egyéb tárgyak az

egész napon át akadálytalanul árusíttassanak. A sírok diszítésére nem használt árutárgyak árusítása természetesen ugyanazon korlátozás alá esik, mint más vasárnapokon.

Tilos a vízmerítés. Városunk közönsége a Fink-féle uszodától szokta hordani ivásra és konyhai használatra a Szamos vizét, ahol pedig a beépített gát miatt a viznek szabad folyása nincs, így állandóan posványos és fertőzésre alkalmas baczilusokkal telített. A városi főkapitány, nehogy ez a szokás a közegészségre végzetessé váljon, a vízmerítést ezennel e helyen büntetés terhe alatt eltiltotta.

A zeneiskolában a magánének tanítási-folyama legközelebb megkezdődvén, e körülményt az intézet vezetősége avval a felhívással adja tudtul ez uton is, hogy a kik az éneklés magasabb művészetére, mint a mely mindenkor a zenék zenéje volt és marad, hajlandóságot éreznek magukban, a tanítási-folyamra jelentkezni sziveskedjenek.

Az igazgatóság.

Megbukott lap. Űtött a *Szatmári Hírlap* végórja. Az érdekelt részvénytársaság a múlt vasárnap tartott gyűlésén kimondta, hogy a nevezett lapot november 1-én beszünteti. Mindenki megnyugvással fogadja e hirt városunkban, mert ez a lap nem közzénk való volt. Nem azt a fontos és szép missiót szolgálta, mely az elvek, a közérő harczában tiszteletet ébreszt a küzdők iránt, hanem a személyes hajszákban hívta fel maga ellen a közvélemény haragját, mely ime most elsepri a föld színéről. Nem akarunk most bővebben nyilatkozni a halotról, az élt letárgyaluk számtalanszor érdeme szerint. A szélnek eresztett szerkesztőség vonja le szomorú esetéből azt az elmaradhatatlan következenziát, hogy a hírlapírónak nem az a hivatása, hogy a közéletet megméltelyezze, hanem, hogy tisztítsa, nemesítse, lelkesítse a szíveket. Egyebekben jó utat kívánunk.

Kisorsolt esküdtek. A novemberi esküdtszéki tárgyalások 16-án fognak kezdődni. A törvényszék az esküdtek kisorsolása által, mely szombat délelőtt történt, megtette a szükséges előkészületeket. A kisorsolt esküdtek a következők: *I. Rendes esküdtek:* Pap János lakatos, Szatmár. Tar József ezizmadia, Szatmár. Spitz Dezső földbirtokos Nagy Ecsed. Mátrai Lajos tanár, Szatmár. Horváth Béla gazdatiszt, Királydaróc. Kremiczky Albert bánya ésföldbirtokos, F. Bánya. Máté Sándor ezizmadia, Salmár. Komáromi András házt., Szatmár. Pap József gazdálkodó, Szatmár. Kesztenbaum Jakab szabó, Szatmár. Madarasi Sándor földbirtokos, Tatárfalu. Csókás László iparos, Nagykároly. Miskolczy Sándor dr. ügyvéd, Nagybánya. Juhász Imre iparos, Nagykároly. Bónis István földbirtokos, Nagybánya. Gorzó Imre uradalmi kasznár Szaniszló. Groszman József földbirt. Csenger. Nagy Eduárd háztulajdonos, Szatmár. Puskás István szabó, Szatmár. Szuhányi Ferencz fbirt. Csenger. Izsák Elemer fbirtokos, Rozsály. Domahidy István fbirt., Domahida. Fehér József háztulajd. Szatmár. Korponai Kornél fbirt., Fekete-falu. Csasz Gyula nyug. főmérnök Nagybánya. Bárány Béla fbirtokos Szinérváralja. Garda Ferencz ács, Szatmár. Janiczky Albert Nagykároly. Konez Lajos gazdatiszt, Homok. Nagy Pál asztalos, Szatmár. II. Pótesküdték. Török István földmives, Vokla Sándor lakatos, Szikorák Gyula szabó, Tózsér

László szabó, Szabó Károly szabó, Tóth József timár, Rubinszky Ferencz asztalos, Ripszki Ferdinánd szabó, Reiter Jakab kereskedelmi ügynök és Beznák Antal bankpénztárnok valamennyien szatmári lakosok.

Szélesend újabb győzelme. *Károlyi* István gróf Szélesendje, a mely mint a somosi ménes lova van nevezve, a multkor nyerte el a budapesti gyepen a Szent István nagy díjat. Most ismét győzelmet aratott a bécsi versenyen. Az 5000 koronás őszi kanca díjat vitte el. Birói ítélet: Küzdelem után egy hosszal első, nyolez hosszal harmadik. Szóval a somosi ménes kancaja már megállapított hírnévvel bír a versenygyepen.

Orvosi körökben már rég ismert tény, hogy a Ferencz József keserűviz valamennyi hasonló vizet tartós hashajtó hatása és emlitésre méltó kellemes ízénél fogva, már kis adagban is tetemesen felülmulja. Kérjünk határozottan Ferencz József keserűvizet.

Fölmentett gyilkosok. A máramaroszigeti esküdtszék e héten tárgyalta a folyó év tavaszán meggyilkolt visó-oroszi földbirtokos, Pollák Artur gyilkosainak bűnügyét. Pap Dániel, Bodnár István és Bodnár Mihály visó-oroszi földmivesek voltak a gyilkosok, kik a gyilkosság elkövetése után azonnal jelentkeztek a máramarosszigeti törvényszék vizsgálóbírája előtt és töredelmes vallomást tettek. — Meg kellett ölnünk az uzsorást, nehogy elpusztítsa a falut, mint ahogy minket elpusztított, — mondta Pap Dániel, a fővádlott, egy 52 éves szelid kinézésű paraszt. Hónapok óta a vizsgálati fogságban a vádlottak egyebet sem tettek, csak imádkoztak. A tárgyaláson semmi megbánást nem tanusítottak, sőt a tárgyalást vezető törvényszéki bíró kérdésére, hogy a fővádlott bánja-e tettét, azt felelte: — „Nem bánom, újra elkövetném, annak megkellett történni a közjóért.” — A tanúk sokasága megdöbbentő példákkal bizonyította, hogy a meggyilkolt Pollák Artur 13 gyermekből álló családja daczára, mint gyarapodott vagyoniilag uzsorából, földönfutóvá tevén sok parasztagdát. A tárgyaláson a tanuvallomások anynyira kedveztek Pap Dániel fővádlottnak és két társának és anyira kedvezőtlenek voltak a meggyilkolt Pollák Arturra, hogy Szegedy védőügyvéd beszéde után az esküdtek a három gyilkossággal vádoltra kimondták a „nem bűnöst” s a törvényszék a verdikt alapján szabadlábra helyezte a vádlottakat.

Magyar és székely testvériség. Nem csak a bűnben, hanem az örömben is osztozik egymással a magyar és székely, mert a mióta megjelent *Péterfy Tamás „Góbságok”* kacagató székely históriák kötete, azóta együtt mulatnak a derűs székely históriákon széles e hazában. Megbukott Bánffy, Héderváry, de a derűs jókedv örök életű. Hetezer példányban forog közkézen ez a kedves könyv. Ehhez hasonló sikerben csak a híres „*Gőre bíró könyvei*” részesültek Magyarországon. A „*Góbságok*” kapható minden nagyobb könyvkereskedésben és megrendelhető *Péterfy Tamás* irónál. Budapest IX. Köztelek. Ára portómentes küldéssel 1 kor. 40 fillér.

Szerkesztői üzenet.

K. V. Beküldött tudósítása későn érkezett, már lehetetlenség volt felhasználni, különben egy kis információt kaptunk róla.

B. S. Küldeményét köszönettel vettük, a jövő számunkban fog megjelenni alkalomszerűleg.

Hr. A. Még nem volt időnk vele foglalkozni, a jövő számunkba óhajtjuk felvenni.

A „STAR“ életbiztosító-társ. főigazgatója.

Aki házat, birtokot, gőzmalmot és erdőt venni vagy eladni, lakásokat bérbe adni vagy bérbe venni kényelmesen (mérsékelt közvetítési díj meletti) óhajt, ugyiszinte birtok vagy házra olesó törlesztéses jelzálogkölcsönt akar, vagy bárminő helybeli vagy vidéki részvényre van szüksége, vagy azokat eladni akarja, e czéggel lépjen érintkezésbe és meg fog róla győződni, hogy kiterjedt előnyös ismerettsége folytán hivatásának megfelel.

Birtokokat béretre vagy eladásra sürgősen keres.

Vidékre azonnal válaszol.

Szigeti József

22 év óta fennálló hat. eng. ház- és birtok eladási, törlesztéses jelzálogkölcsön közvetítési irodája.

Iroda: Szatmár, Eötvös-utca 5. sz. Unger István-féle ház.

Lakásom: Rákóczy-utca 10.

Az első oszt. betörés ellen bizt.-t. főigazg.

Magyar Kir. Szabadalm. Osztályosorszájék elárúsítója.

A cs. kir. szab. kölcsönös fizetékéző-üzletet főigazgatója.

és szájviz.

Fogorvosi műtermem

(Hám-János-utca 1. sz. a színház mellett) újra rendezve, készítik: egyes fogakat, teljes fogsorokat kaucsuk és arany foglaltványon.

!!! Kívánatra szájpád nélkül !!!

Porcellán, arany, platin és cement tömést,

arany fogkoronákat.

Foghuzás a legújabb feltalált szerekkel teljesen fájdalom nélkül. Rendelek d. e. 8 órától d. u. 5-ig.

Albisi **Bakcsy Domokos**, orvos-fogorvos.

és szájviz.

Tüzifa-eladás,

három éves vágásu

I rendű hasáb,

cseser-, bükk- és gyertyán

köbméterje házhoz szállítva

5 kor. 50 fill.

10 köbméter házhoz szállítva

54 kor. — fill.

Legkevesebb 2 köbméter szállítható.

Megrendelhető a Szatmár-erdői h. é. vasut üzletkezelőségénél, Szatmár, Teleky-utca 3. sz. és a Szatmár-Németi-i Ipari Hitelszövetkezet Árucarnokában Deák-tér 5-ik szám.

Őszi és téli idény!

Saját készítményű fehérneműim az ezredéves orsz. kiállításon jeles munka, versenyképesség és új iparág fejlesztésért millenniumi éremmel kitüntetve.

PÁSKUJ IMRE

HAZAI IPARCSARNOKA

SZATMÁRON.

Szepességi gyepen fehérített len-vásznak, damaszok asztal- és ágyneműk gyári árakban, valamint szepes-iglói pamutvásznak és siffonok. Erdélyi gyapjuszövetek férfi öltözetekre, tavaszi, nyári, őszi és téli női és férfi felöltőkre való kelmék,

női, férfi, leány- és fiu-fehérneműk gyára.

Nagy raktár a híres pécsi keztyűkből, női derékfűzőkből (Miederekből) nemez-kalapokból, sapkák, női muffok és gallérok, divatos nap- és esőernyők, nyakkendők, gallérok, kézelők stb.

Székelyföldi és bánáti házi iparcikkek. Szóttos női és férfi mosókelmék, minden fajtájú divatos női ruhakelmék, reverendaanyagok férfi és gyermek posztó-kalapok, kassai harisnyák, kötött keztyűk, budai és székesfehérvári kékfestő és minden színű divatos crettonok, vollek, zefirek és battistok; kalotaszegi „varottasok“, bánáti és székely kötények, függönyök, ág- és asztalterítők, (kezdet munkák nagyválasztékban, szőnyegek, paplanok, pokróczok matrácok stb. stb.)

Teljes menyasszonyi kelengyék legszebb kivitelben a legrövidebb idő alatt készíttetnek.

Női és férfi ruhák és fehérneműk varratását elvállalom.

Mintákat és árjegyzéket vidékre bérmentve küldök.

Ruházati műterem a főtiszt. papság részére

a „vörös kereszt“-hez.

Kitüntetve:

Bécs, Páris, London, Madrid, brüssel, Bologne, Tunis, St.-Gilet stb.

SKARDA VILMOS

IV. Walteggasse I. Bécs. IV. Favoritenstrasse 28.

Ajánl

papi-, rend- és világi

RUHÁKAT;

havelokokat.

Biretumok, kollárék,

chemisettek, házi- és utisapkák, kapuciumok, cingulusok nagy választékban. Valamennyi készítmény a legjobb anyagból tartós és diszes kivitelben szövetek méter száma is eladatnak.

EGYHÁZI SZEREK

végleges megrendelés után olesón szállítatnak

Arjegyzékek és szövetminták ingyen és bérmentve.